

Mi dolgom a világban?

Hanna arra eszmélt, hogy valaki gyengéden rázza a vállát.

– Kisasszony, kisasszony, kérem, ébredjen fel! – hallotta félálomban a dadus hangját. – Nemsokára indulnia kell Pozsonyba az édesapjával.

Hanna nagy nehezen kinyitotta a szemeit.

– Nagyon korán van, alszom még egy kicsit – suttozta, és a másik oldalára fordult. Éva dadusnak Lunkányi János úr szigorúan meghagyta, hogy hajnali négykor indul Pozsonyba a diétára, s mindenképp magával viszi leányát is, hadd lássa Széchenyi István grófot szónokolni. János urat még az öreg gróf fogadta fel fia mellé nevelőnek. Most, hogy már nagykorú lett a fiatal gróf, tanító mesterére bízta a birtokok igazgatását, és minden fontos ügyben kikérte a tanácsát. Kőműves Éva most már erélyesen rászólt a kisasszonyra:

– Mária Hanna – mindig teljes nevén szólította, ha haragudott –, tessék, kérem felkelni, mert édesapja nagyon megharagszik.

Hanna közben már magához tért, egész lénye rögtön tele lett izgalommal, hisz Pozsonyban még sohasem járt. A nagyvárosi nyüzsgésnek, a rengeteg kirakatnak már előre örült. Rendbe szedte magát, és hajnali négykor apjával együtt elindultak a négylovas hintóval Sopronon át Pozsony felé. Még koromsötét volt, hisz október 30-at mutatott a naptár az Úr 1825. évében. Édesapja arról beszélt neki az úton, hogy néhány nap múlva Széchenyi gróf egy olyan javaslattal áll elő a pozsonyi országgyűlésen, amit közösen dolgoztak ki egy tudós társaság felállításáról. Mária Hanna nagy érdeklődést mutatva hallgatta apját, de közben arra gondolt, hogy mennyi ifjú nemes veszi majd körül, és, ha minden jól megy, apja elviszi az Andrássy gróf által adott estélyre is. Persze, addig egy új, divatos, csinos ruhát is vásárolniuk kell. Estére megérkeztek az ország fővárosába. A Palatinus Palotában akartak megszállni, ahol a gróf is lakott, de az épület helyén csak egy üres telket találtak. A telek szélén álló furcsa táblára az alábbi szöveget írták: Valaha itt állt a Palatinus Palota, ahol az országgyűlések ideje alatt 1825 és 1832 között a legnagyobb magyar, gróf Széchenyi István is megszállt. A második világháborúban megsérült épületet lebontották, helyén rövidesen bevásárlóközpont épül. Mária Hanna ijedten nézett volna apjára, ám az nem volt sehol.

– Mi lesz most velem, hol fogok aludni, hol van édesapám? Segítség, segítség! – kiabálta. De az utcák üresek voltak, senki sem jött a megmentésére. Félelmében nyöszörögni kezdett, amikor valaki erőteljesen rázni kezdte a vállát.

– Hanna! Ébredj fel! Valami bajod van?

A lány felriadt, kábultan bámult maga elé. Rékát látta az ágya mellett.

– Jól van, már felébredtem, kösz! – szólt rá.

– Valami butaságot álmodhattál, mert hangosan nyöszörögtél – magyarázta Réka. – Nagyon megijedtem, féltem, hogy valami bajod van. Azért ráztalak meg, hogy végre magadhoz térj.

– Oké, kösz, de már jól vagyok! – mondta még kissé bávatagon Hanna.

– A kastély, a régi képek a falakon, az élmények, talán a sok kaja is, amit vacsorakor ettünk, mindenféle furcsaságot juttatott eszembe. Megyek, megmosom az arcom, és azután aludjunk még, hisz hajnali öt óra van.

– Ok, de meséld el, mit álmodtál! – faggatta Réka.

– Hidd el, nem szívesen idézem fel, nyomasztó volt a vége – mentegetőzött Hanna, mert szégyellte álmát. A fal felé fordult, és úgy tett, mintha aludna. Jó ideig még rágódott az álombeli történéseken, végül elszenderedett.

Mikor felébredt, már beragyogta a szobát a reggeli napsütés. Réka zuhanyozott, nem volt a szobában. Hanna a falon függő könyvművet nézte. Egy borotvált arcú, rizsporos, parókás férfi nézett rá, alatta felirat: Lunkaszprei Lunkányi János (1775 – 1853) Széchenyi István nevelője, birtokainak jószágigazgatója. Eszébe jutott az álma.

– Ahá, ezt az embert néztem az éjszaka az apámnak. Beleborzongott a felismerésbe. Összeszedte magát, és elkezdett fekvőtámaszokat nyomni. Gondolta, a reggeli torna majd megnyugtatja. Mikor unokatesója belépett a szobába, már a hasizomgyakorlatoknál tartott.

– Minden oké? – kérdezte Réka.

– Persze, miért? – nézett rá kérdően Hanna.

– Nem emlékszel? Éjszaka nyöszörögtél, kiabáltál, mert valami borzasztót álmodtál!

– Nem érdekes, már nincs semmi baj, most én is megyek zuhanyozni – azzal kihúzott a szobából.

– Lehet, hogy jobb, ha békén hagyom – mormolta maga elé Réka.

Frissen és vidáman indultak reggelizni. A bejárati ajtóhoz közel telepedtek le. Épp elkezdtek szürcsölni a teát, amikor Gábor állt meg az asztaluknál.

– Ide ülhetek mellétek? – kérdezte.

– Persze – ragyogott fel Réka szeme –, van itt hely bőven.

– A tesóm is jöhet? – kérdezte Gábor. Amint ezt kimondta, Bence, mert ő volt Gábor öccse, már le is telepedett Hanna mellé.

- Jól emlékszem, ugye? Ti egy kiscsopiban vagytok – kérdezte Gábor.
– Na, ja, cikizett is engem eleget, persze én sem maradtam adósa – vágott közbe Bence.
– Hé, lapozzunk! – szólt haragosan Hanna, és beleharapott a lekváros kenyérbe.

Réka magában rötyögött, mert jól ismerte unokatesóját. Azt gondolta, hogy tetszik neki a széles vállú, kisportolt Bence, ezért undokoskodik. A reggeli után Pepszi, azaz Péter, a pszichológus tartotta az okosítót, így hívták ugyanis a reggeli programismertetőt. Elmondta, hogy ma az önismeretről beszélgetnek majd. Arra kérte a táborlakókat, a másikban a jót keressék, ne a rosszat. Válasszanak ki valakit, figyeljék meg a tábor végéig, és írják le a jó tulajdonságait.

Hanna eldöntötte magában, csak azért is Bencét fogja megfigyelni. Kati a kiscsopin nagyjából elismételte, amit Pepszi mondott, de gondolatébresztőnek egy Széchenyi idézetet olvasott fel a Naplóból, melyet az 1821. március 27-én jegyzett be: „Mi minden akar Sz. I. gróf lenni? Híres katona akar lenni, minden rendjellel kitüntetve, s minden hírlap révén nevezetes. Egész életében utazni akar, és végül kivándorolni. Meg akar nősülni, és minden ügytől szabadon teljességgel a társasági életnek szentelni magát. Nőtlen akar maradni, minden társaságot kerülni, s mint igazi embergyűlölő, lovakat tenyészteni. Diplomáciai karriert akar csinálni. Függetlenül minden ügytől szabadon, Svájcban, Franciaországban, Angliában, Itáliában – életében gyönyörködve befejezni. Egy pártnak akar vezére lenni, és magát a jog és alkotmány ügyének szentelni. Szépíró akar lenni – verseket és szomorújátékokat írni. Ez a fiúgyermek velem egyidős, s mivel még nem tudja, milyen irányt fog életének adni, egyszerre fekszik neki minden tudománynak, amely érdeklődését felkelti – elképzelhető minden szakmában mennyire viszi.”

– Széchenyi 30 évesen írta le ezt az ironikus hangvétellű bejegyzést. Világosan kiderül belőle, hogy még nem döntött a jövőjéről – értelmezte Kati az idézetet. – Tisztában van vele, hogy rendkívül tehetséges – folytatta – de azzal is, hogy ha egyszerre mindent akar, akkor semmit sem fog elérni.

Kati most arra kérte őket, írják le saját jó és rossz tulajdonságaikat, illetve azt, hogy ők mit szeretnének elérni harmincévesen. Emlékeztette őket, ne feledkezzenek meg Pepszi kéréséről sem. Hanna nyitott egy dokumentumot a telkóján, aminek a *Milyen vagytok? Mi lennétek?* címet adta. Az alábbiakat írta bele:

Jó: jószívű, szolidáris, empatikus, türelmes, céltudatos, ambiciózus, kreatív, alkalmazkodó, becsületes, őszinte, nyitott, hűséges.

Rossz: önző, hisztis, hiú, hirtelen haragú, meggondolatlan, sértődékeny, túlzottan érzékeny, szeszélyes.

30 évesen mit értem el? Menő családterápiás pszichológus vagyok, saját rendelővel és bejáratott praxissal. Sok pénzt keresek. Budapesten van lakásom, nyaralóm Montenegróban. Az év nagyobb részében külföldön dolgozom, mert ott jobban megfizetnek. Szabadidőmben kerékpározom a hegyekben, és búvárkodom a tengerben. Évente néhányszor összejövök a szüleimmel, testvéreimmel, és jókat beszélgetünk. Komoly barátom van, aki mérnökként dolgozik egy szoftverfejlesztő cégnél. Férjhez menni majd csak 35 évesen akarok. Egy gyereket szülnék. Egy vakokat segítő alapítványt működtetek, azért, hogy ők is teljes életet élhessenek.

Ez után egymással is megbeszélték, hogy ki mit írt. Luca világhírű színésznőként képzelte el önmagát. Fruzi állatorvosként gyógyítja a kutyákat és a macskákat. Bence építészként Finnországban telepszik le, imádja a természetet, sokat síel télen. Egy kis magánállatkertet is működtet – mesélte –, és minden Formula 1-es autóversenyen ott van. Levente következett:

– 30 évesen tanár leszek itthon egy vidéki iskolában – mondta mély meggyőződéssel. Mivel Magyarországon szereztem a diplomám, nem tartom helyesnek, hogy külföldre menjek. Szerintem legalább 5 évig mindenkinek itthon kellene dolgoznia, ezzel tartozik a hazájának. Nem a pénz a legfontosabb, engem legalábbis nem nagyon izgat.

– Ezt hogyan gondolod? – csattantak fel a többiek.

– Miért ne élhetnék és dolgozhatnék külföldön, amikor itthon nincs munkahely? Ha van is, abból, amit keresek, semmire sem jutok! – érvelt hevesen Bence.

– Légy szíves, ne kiabálj, hanem gondolkodj! – emelte meg a hangját Levente. – Apukád meg anyukád pénzéből tanulsz, aztán meg külföldön adod el a tudásodat, mert ott jobban megfizetnek. Szerintem a hazádat kell szolgálnod, gyarapítanod – fejezte be kissé patetikusan.

– Miért, úgy nem lehetek jó magyar, ha külföldön élek, s onnan segítem a szüleimet, az országot? – reagált Bence.

– Külföldön sok mindent megtanulhat az ember, amit Magyarországon nem lehet – kapcsolódott bele a vitába Hanna is. – Miért kellene falak között, bezárva élnünk? Széchenyi is rengeteget utazott, és istenítette az angolokat, sokat tanult tőlük.

– Széchenyi is mindig hazatért, és ne feledjétek, külföldiek, az osztrák császár emberei hajszták az öngyilkosságba! – vágott vissza indulatosan Levente.

– Én két évig dolgoztam Angliában szobalányként, majd bébiszitterként. Igaz, nem azt csináltam, amit szerettem volna, de kerestem annyi pénz, hogy itthon vettem egy kis lakást magamnak – mesélte Kati. Most magyart tanítok, és nagyon élvezem, mert külföldön azért csak idegen marad az ember.

– Szerencsére senkinek sem írják elő, hogy hol éljen, hol érezze otthon magát – zárta le a vitát Kati.

Észre sem vették, olyan gyorsan elröpült a délelőtt. Az ebédnél megint együtt ült Hanna, Réka, Gábor és Bence.

– Ti mit csináltatok? – kérdezte Gábor –, mi a jó tulajdonságokból tartottunk licitet.

– Ez úgy működött – vette át a szót Réka, hogy mindenki összeírt 5 jó tulajdonságot. Kaptunk fejenként 1000–1000 tábori forintot, és ezzel licitálhattunk a számunkra legértékesebb tulajdonságra.

– Tuti, hogy te a jószívűt vetted meg, mert mindenkin segíteni akarsz, meg mindenki a jót látod meg – állította Hanna.

– Hát nem egészen, mert más elhappolta előlem. Nekem az empatikus jutott, de az is én vagyok – mondta Réka.

– Én meg a hűségest szereztem meg – újságolta Gábor.

– Remélem tényleg ilyen vagy! – incselkedett Réka a fiúval. Hanna látta, hogy ezek már összejöttek. Igazából nem örült barátnője sikerének, mert úgy gondolta, hogy Rékára ettől kezdve nem számíthat. Félt attól is, hogy neki majd Bencével kell lógnia, bár ez annyira nem volt ellenére. Délután kirándult a csapat Fertőbozra a Glorietthez. Megtudták, hogy a kilátót Széchenyi Ferenc gróf építtette egy hadgyakorlat alkalmából. Nagyon szép kilátás nyílt a Fertőre. Mónika hozott magával festőállványt, felvázolta a tájat, és beszélt nekik a színek harmóniájáról. Hannának, maga sem tudta miért, rossz kedve támadt, arra gondolt, hogy belőle is hiányzik a harmónia. Gyakori volt nála az ilyen hirtelen hangulatváltozás. Anyja még pszichiáterhez is elvitte, de nem találtak nála semmi szervi bajt. A doki szerint a kamaszkorral ez velejár. Mikor visszaértek, Hanna bezárkózott a szobájába. Hívta anyukáját, de nem vette fel a telefont, biztosan a kórházban akadt dolga. Ekkor eszébe jutott, hogy megpróbál naplót írni, akárcsak Széchenyi; lehet, hogy nem olyan lesz, mint a grófé, de legalább megfogalmazza, hogy mit is érez. Telefonján mappát nyitott *Hanna naplója* címmel.

Hangosan mormogta, amit írt:

2014. július 14. Sötét hangulat, homály... Nagycenken egy széchenyis táborban lógok. Volt egy furcsa álmom, azután vitatkoztam egy fiúval. Réka pasizik. Én rosszkedvű vok, de nem tudom miért? Mi lesz belőlem 30 évesen? Leírtam a vágyaimat. Legjobb tulajdonságom szerintem az őszinteség; rossz, hogy undok vagyok. Önuralom, Hanna baba! Nem kell mindenkit piszkálnom, mert én sem vagyok hibátlan. Miközben ezt kiírtam magamból, talán kicsit jobb kedvem lett. Elnyúlt az ágyon, és pár percen belül mélyen elaludt.

Az akadémia megalapítása

Az üveghintót, melyet azért készíttetett, hogy utazásai alatt is olvasni tudjon természetes fénynél, messziről felismerték, amerre csak haladt birtokain. Berzsényi egyik ódáját olvasgatta, melyet édesapjához írt a nemzeti múzeum létrehozása feletti örömében:

„Méltán áldja nemes lelkedet a magyar,
Mert jó atyja, vezére vagy.”

Berzsényi verseskötete mindig nála volt. Örült annak, hogy magyar nyelven s nem latinul verselt, még ha kissé dagályosnak is tartotta. Most a költő *Felsőbüki Nagy Pálhoz az országgyűlés alatt* című verséhez lapozott:

„Nagy, midőn tündér paripádra szöktél,
Nagy, hazánk kormányvezető tanácsán.
Itt az érdempolc ez az égnek útja,
S régi magyar dísz ”

A kocsis megállította a lovakat egy dombtetőn.

– Gróf úr, rövidesen megérkezünk, kiszáll egy kicsit sétálni, mielőtt befordulunk Nagy Pál úr kastélyának udvarára? – kérdezte Filátz Ferenc, a kocsisa.

Már jól ismerte ura szokásait. Tudta, hogy ilyenkor szeret kicsit sétálni, körülnézni a vendéglátó birtokán, s talán átgondolni azt, mit is akar elérni a látogatásával.

– Köszönöm, Ferenc! – szólt Széchenyi, és körülnézett a sík vidéken. Szépen gondozott földeket látott, a birtoktesteket fasorok választották el egymástól. Hallott már arról, hogy Nagy Pál a jobb földekből is adott jobbágynak, akik ettől nagyobb lelkesedéssel dolgoztak. A birtokait fasorokkal különítette el a parasztokétól.

– Ezt nekem is meg kellene tennem Cenken! – nyugtázta.

Visszaszállt a hintóba, és fertály óra múlva megérkeztek Bükre, Nagy Pál udvarházába. A háziúr épp a kertjében tevékenykedett, így annak fiatal felesége fogadta a vendéget. A könyvtárban ültette le, bort és gyümölcsöt hozatott. Míg Széchenyi várakozott, kicsit körülnézett a könyvek között. Több, a magyar mezőgazdasággal és a parasztok helyzetével foglalkozó munkát is talált Tessedik Sámuelről és Wittmann Antaltól. A szépirodalomnál felfedezte Kazinczy Ferenc, Batsányi János, Berzsenyi Dániel és Kis János lelkész műveit. Kedvenc költőjétől, Byrontól nem talált semmit.

– Üdvözlöm, gróf úr! – toppant be Nagy Pál követ úr.

Egyszerű sötétzöld posztó kabát volt rajta, kezében rövid szárú pipa. Már kopaszodott, magas homloka így jobban érvényesült, harcsabajsza kókadtan csüngött, szinte lelógott a szájáig. Apró barna szemei vidáman tekintettek vendégére.

– Örülök, hogy meglátogatott a birtokomon. Látja, én itt házias, csendes visszavonultságban élek. Megpróbálom hasznosan tölteni az időt a kertben, a könyvtáramban. Fáim virágoznak, rózsalugasom illatozik, feleségem szeret, kell-e más a boldogsághoz?

– Követ úr! Míg az ön virágai illatoznak, hazánk meg hervad, országunk halott állapotban. Boldogságról beszél? Csalódnom kellene Önben? Remélem, nem, mert szeretném megnyerni támogatását egy kaszinó létrehozásához.

– Én minden csapás ellen igyekszem megedzeni, megacélozni magam, hogy száraz szemmel nézhessem hazám pusztulását. Évek óta nem hívja össze a király az országgyűlést. Az Ön apja által kidolgozott reformjavaslatok több évtizede ott porosodnak valamelyik tikársági szobában. Ön is a császárt szolgálja, kapitányi mundért hord, holott már rég őrnagynak kellene lennie. Ki törődik a magyarral?

– Ne hibáztassuk mindig a bécsi udvart, sértődéssel nem sokra megyünk! Tegyük mi, saját magunk országunk gyarapodásáért! – szállt vitába Széchenyi. – Nemrég jártam Angliában, ott nem felülről várják a megoldást az ország lakói, hanem mindenki saját tehetségét igyekszik kamatoztatni. A parlamentben olyan alkotmányt iktattak törvénybe, amely mindezt elősegíti.

– Milyen nyelven vitatkoznak az angolok az angol parlamentben, gróf úr?

– Természetesen angolul.

– Na! Látja! Nálunk meg az országgyűlésben a hivatalos nyelv a latin. Ne haragudjon meg, de Ön sem beszéli tökéletesen a magyart, pedig ez lenne az anyanyelve. Nem nevetséges, hogy saját országunkban csak a

paraszt használja nyelvünket? Szegény Kazinczy Ferenc barátom. Sokat tesz azért, hogy megújítsa anyanyelvünket, de a magyar mágnások támogatása nélkül nem sokra megy. Széchenyi hallgatott, mert Nagy Pál szavai szíven találták.

– Jöjjön, gróf úr, sétáljunk a kertben, majd elköltünk egy könnyű vacsorát!

Az esti étkezésnél Széchenyi előadta a casinóval kapcsolatos elképzeléseit. Fontos volt számára Nagy Pál megnyerése, mert népszerű személy volt a nemesség körében.

– Angliában láttam, hogy a nemesek clubokba járnak esténként, ahova újságokat hozatnak, könyvtárat működtetnek, megvitatják az ország ügyeit, híreket cserélnek egymással. Ezt Hungáriában is megvalósíthatnánk, először Pesten, majd Sopronban is.

– A Pesti Magyar Casino, szépen hangzik! – lelkesedett Nagy Pál. – Én támogatom önt ebben.

– Köszönöm, követ úr, az ön segítsége sokat számít nekem. A casinók az eszmesúrlódást segítik elő hazánk tenni akaró nemesei, polgárai között. Ez által haladhat előbbre nemzetünk! – lelkesedett Széchenyi. Iszogatót még egy kicsit vendéglátójával, akivel a vármegye ügyeiről is beszélgettek, azután nyugovóra tért.

Mielőtt lefeküdt, szokásához híven feljegyezte benyomásait, gondolatait naplójába:

„Ebéd után Bükre Nagy P(ali)hoz. Ez a legderekebb ember Magyarországon. Nézetei azonosak az enyémmel. A házában hálтам és be kellett ismernünk, hogy az embernek a boldogsághoz nincs több pénzre szüksége, mint amennyivel a hideg, az eső, az éhség, és a szomjúság ellen védekezhetik. Nagy P(ali) olyan ember, akiben legtöbbször holmi különcöt látnak – de talán csak azért látják egy kicsit furcsának, mert ő lát túl a pillanatnyi viszonyokon és helyzeten.”

Széchenyi néhány év elteltével, Pozsonyban találkozott ismét Felsőbüki Nagy Pállal. Metternich kancellár, aki szegről– végről rokona volt, egy beszélgetésük alkalmából már elárulta neki, hogy a király, I. Ferenc hosszú évtizedek után, 1825. szeptember 15-én végre összehívja az országgyűlést Pozsonyba, így akarván lecsillapítani a nemesség zúgolódását. Széchenyit egyre jobban érdekelte a politika, ezért, amikor csak tehetett, elment az ülésekre. Mágnásként tagja volt a felsőtáblának, de az igazi viták a választott követek gyűlésén, az alsótáblán zajlottak. Nagy Pálnál tett látogatása után fogadta meg,

hogy tökéletesíti nyelvtudását. Kisebbfajta botrányt is okozott azzal, amikor a felsőtáblán magyarul szólalt fel, és nem az országgyűlés hivatalos nyelvén, latinul. Cziráky Antal meg is róttá ezért. Széchenyi sértődötten ült le barátai mellé, bántotta önérzetét a megjegyzés.

– Persze, Cziráky Anti azt vallja; minden maradjon úgy, ahogy van. Ragaszkodik a nemesi előjogokhoz, az adómentességhez, hűséges királyához. Várj csak! Le is jegyeztem politikai alapelveit – fordult felélénkülve a mellette ülő Károlyi György grófhhoz, és felolvasta rövid naplóbejegyzését: „A magyar ősi szabadsága négy dologra osztható: a) A Király választás, b) Endre bullája, c) Adókat országgyűlés nélkül sohasem adni, d) Katonát szedni és a törvényeket megváltoztatni nem lehet országgyűlés nélkül.”

– Pedig változtatni kell, hozzá kell nyúlnunk évezredes kiváltásainkhoz! És változtatni is fogunk; te, Andrassy Gyuri, Wesselényi meg a többiek! – ugrott fel a székből hevesen, és erősen megfogta barátja kezét.

Előbbi rosszkedve elmúlt, és lelke megtelt önbizalommal.

Pár nap múlva hazautazott Cenkre, mivel a diétán semmi érdemleges nem történt. Napokon keresztül azon törték a fejüket Lunkányival, vajon mi lehetne az a javaslat, ami előrevinné Magyarország ügyét.

– Kiművelt emberfők kellenek a hazának! Ha buta és tudatlan vagy, hiába van sok pénzed, nem sikerül a magad és az ország javára hasznosítani. Ha értelmes vagy, akkor tudod igazán kamatoztatni tőkédet – fejtegette gyakran volt nevelőjének, atyai barátjának.

– Ahhoz, hogy kiművelt koponyák legyenek az országban, jó iskolákra van szükség – gondolkozott hangosan Lunkányi. – Emlékezzél, István, ősödre, Széchényi György érsek úrra! Alapítványokat hozott létre saját vagyonából egyházi iskolák működtetésére.

– Tegyek én is alapítványokat? Vajon mennyi tőkére lenne szükség? – kérdezett vissza Széchenyi.

– Kiszámolom, és néhány nap múlva pontos kimutatást hozok a birtokok jövedelméről – válaszolta jószágigazgatója. – De már most megmondom, egyedül nem sokra megyünk. Emlékezz, mit tanítottam neked! Egynek minden **nehéz**, soknak semmi sem lehetetlen. Legfontosabb feladatod az lesz, hogy meggyőzd főrendi barátaidat, nekik is áldozniuk kell vagyonukból a tudás érdekében!

– Meg fogom tenni! Néhány nap alatt kidolgozzuk elképzelésünket. Október közepén visszautazunk Pozsonyba, és megkezdem az agitációt – zárta le a beszélgetést Széchenyi.

Este elővette naplóját és beleírta: „Lunkányival ma sokat dolgoztunk. A tudás, az értelem az, ami előreviheti Magyarországot. Össze kell fognunk. Meg kell találnom a megfelelő pillanatot, amikor javaslatommal előállok. Ezt legjobb lesz az alsótáblán megtennem Pozsonyban.”

Mindenszentek napján imádkozott a kastély kápolnájában szüleiért, majd kilátogatott a családi sírboltba. Már több mit egy éve, hogy édesanyja is meghalt. Akkor nagyon egyedül érezte magát a világban. Ám a sors úgy rendezte, hogy néhány hónappal ezután találkozott egy rendkívüli nővel, Crestentiával. De gondolatait most a közügyek kötötték le.

Halottak napján már Pozsonyban volt. Másnap az országgyűlés alsótábláján a nyelvkérdés került napirendre. A vármegyei követek hosszú asztalok mellett ültek. Andrássyval, Károlyival, Wesselényivel, Esterházy Miskával az egyik hatalmas üvegablaknál, a fal mellett álldogáltak, és hallgatták a semmitmondó szövegeket.

– Szó, szó, szó – dünnyögte –, tettek kellenének végre! – fordult Wesselényi felé Széchenyi.

– Csendesedj el, István, most Nagy Pál fog szólni – dünnyögte medve hangján az erdélyi mágnás.

A teremben mindenki a soproni követre figyelt, mert keményen bíráló beszédeivel az alsótábla vezéregyéniségévé nőtte ki magát.

– Remélem, valami hasznos javaslatot hallunk tőle, mert a szócséplésből már nagyon elegem van! – tudatta félhangosan Széchenyi környezetével, amit az asztalnál ülő követek egy része is meghallott.

Felsőbüki Nagy Pál begyakorlott mozdulattal végigsimította kezét magas homlokán, és belekezdett a szónoklatába:

– A kormány semmibe veszi a magyar nemesség évezredes jogait. Van ugyan alkotmányunk, amely szerint minden fontos ügybe beleszólásunk van, de a gyakorlatban ebből semmi sem valósul meg – kezdte beszédét halk tónusban. – Itt van a magyar nyelv ügye. Ezen a témán rágódunk már hetek óta, miközben tudjuk, hogy nemzeti mivoltában sérti meg minden nap a hazát az a magyar, aki idegen országban él, idegen nyelven beszél és gondolkodik. Ebben a teremben is van néhány főúr, pedig ők még a kiválóbbak közül valók, akik csak bálókba járnak, ahol az asszonyoknak teszik a szépet, kártyára szórják a pénzt, de hazájukkal semmit sem törődnek.

– Igaz! Igaza van! Folytassa! – hallatszottak mindenfelől a bekiabálások. Némely követ az öklével ütötte az asztalt, mások meg

egyetértésüket azzal fejezték ki, hogy az asztal mellé köptek. Széchenyi sápadtan lerogyott egy székre.

– Ne sértődj meg, és ne vedd a szívedre, István! – lépett mellé Károlyi György. – Nagy Pálból a sértett düh beszél, mert Metternich herceg elutasította koronaórré történő kinevezését.

– De amit mond, abban igaza van, s ez fáj nekem a legjobban – válaszolta elkeseredetten Széchenyi.

– Figyeljete, szerintem most fogja a leglényegesebbet kimondani! – súgta Wesselényi báró.

– Minap szó esett egy magyar tudós társaság létrehozásáról – folytatta egyre lendületesebben beszédjét Nagy Pál. – Szép és nagyon nemes gondolat, de mi kell ehhez, és itt hatásszünetet tartott, majd folytatta – pénz, pénz, pénz! Kinek van pénze? A magyar főuraknak, akik idejük nagy részét Bécsben vagy Párizsban töltik. A magyar nyelvet már elfelejtették. Semmit sem törődnek szegény hazájuk sorsával! – fejezte be korholó mondatait.

A terem szinte felrobbant a tapstól, az öklök dörömbölésétől, a lábak dobogásától. Még Nagy Pál ellenségei is helyeseltek, hisz ahhoz nagyon értettek a követ urak, hogy másban keressék a hibát.

Széchenyi most úgy érezte, eljött az a pillanat, amire várt. Elfojtotta magában ingerültségét, mély levegőt vett, megvárta, míg elül a zaj, előrelépett, felemelte a kezét, amellyel jelezte, hogy szót kér.

– Széchenyi gróf szólni kíván, nyilván kikéri magának a bántó szavakat! – sutyorogták egymás közt a követek, némelyikük dörzsölte a tenyerét előre örülve a skandallumnak.

– Uraim, nekem itt szavam nincs, mert nem vagyok tagja a követek házának – szólalt meg a gróf. Érezte, hogy hangja remeg a feszültségtől.

– De birtokos vagyok, s ha át is érzem Nagy Pál szavainak igazságát, úgy vélem, nem mindenkre igazak! – nagy levegőt vett, és folytatta:

– Magam is kész vagyok a nemzetért mindent megtenni. A belső feszültség feloldódott benne, hangja visszanyerte mély férfias orgánusát:

– Ha feláll olyan intézet, amely a magyar nyelvet fejleszteni kívánja, birtokaim egy évi jövedelmének kamatait ajánlom fel e célra. Érett megfontolással teszem ezt, ezért szigorú ellenőrzést kívánok, hogy a nemzetnek ajánlott összeg haszontalanul el ne pazaroltassék.

A teremben néma csend támadt, mint a vihar előtt. Egyszerre csak kitört a fülrepesztő vivátozás, dübörgés. Széchenyi úgy érezte, végre megtette, amit oly régen akart, s ettől eddig soha nem tapasztalt boldogságot érzett.

– Vajon mennyi pénz lehet a Széchenyi birtok egyéves jövedelmeinek kamata? – kérdezték a körülötte állók. Lunkányi, aki szintén jelen volt, megadta a választ:

– 60 000 pengő forint, uraim! A mellette álló követek azonnal továbbadták a hírt.

– Ez bizony rengeteg pénz! – suttogták a teremben.

Eközben Károlyi és Andrássy grófok, Vay Ábrahám báró, a gróf bátyja, Széchenyi Pál és mások csatlakoztak a felajánláshoz. A hosszas éljenzés után Wesselényi karon fogta Széchenyit, és kivonszolta a még kicsit kábult barátját a friss levegőre.

– Tudod, mit tettél ma, István? – harsogta örömtől könnyező szemekkel. – Visszaadtad az országnak a reményt. A haza nincs elveszve, a haza élni fog! Csak azt sajnálom, hogy az én anyagi viszonyaim nem engedik meg, hogy pénzzel járuljak hozzá az Akadémiához.

Ekkorra a többiek is utolérték őket. Mindenki kezét akart szorítani az ifjú gróffal. Mikor végre megszabadultak a gratulálók seregétől, betértek a Vörös Ökör fogadóba, tokajit rendeltek, és megünnepelték Széchenyi sikerét. A nap hőse éjfél után tért haza szálláshelyére. Elővett egy papírlapot a zsebéből, amire gondosan feljegyezte, ki mennyit ajánlott fel a tudós társaság céljaira:

„Aláírások az Akadémiára

Én:	60
Vay:	8
Andrássy:	10
Károlyi:	30
Pál bátyám:	10
Esterházy Miska:	8
Batthyány János:	8
Károlyi István:	10
Károlyi Lajos:	10

154 000 pengő forint”

Tudta, hogy ezzel a mai lépéssel meghatározta élete további folyását, de nem bánta, hisz mindig arra vágyott, hogy országa reformátora legyen. Majd Crescentia kedves, bájos képe jelent meg szemei előtt.

– Ez az asszony lesz az Akadémia jelképe! – suttogta boldogan. Mintha félálomban hallotta volna még Metternich figyelmeztetését:

– Vigyázzon Stefferl, nehogy ön legyen az, aki lángra lobbantja az izzó paraszt, mert nem biztos, hogy képes lesz majd a tüzet elfojtani.

A következő pillanatban elaludt.

